

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 380/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mgr. Karol Haťapka, s. r. o., Vretenová 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3K/61/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3K/61/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3K/61/2015 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Mestský súd Bratislava III **je povinný** sťažovateľovi nahradiť trovy konania v sume **492,31 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu, pôvodne okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3K/61/2015. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a zároveň mu priznal náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 380/2024-14 z 27. júna 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3K/61/2015 a vo zvyšnej časti (pre porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy) bola odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uviedol, že uznesením okresného súdu bolo začaté konkurzné konanie na majetok sťažovateľa (pôvodne [REDAKOVANÉ]), a to na základe veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu podaného obchodnou spoločnosťou BERAGO, s. r. o., Kráľovičove Kračany 131, IČO 46 474 578 (ďalej len „navrhovateľ“). Navrhovateľ v návrhu na vyhlásenie konkurzu označil a doložil svoju splatnú pohľadávku voči sťažovateľovi, ktorá vznikla z titulu nezaplatenia záväzku sťažovateľa vyplývajúceho zo zmluvy o úvere z 3. júla 2015 a z uznania dlhu sťažovateľom 1. decembra 2015. Navrhovateľ označil aj ďalšieho veriteľa s pohľadávkou po lehote splatnosti, a to obchodnú spoločnosť Diamond Company s. r. o. s pohľadávkou vo výške 497 908,78 eur s príslušenstvom vzniknutou z titulu nezaplatenia záväzku sťažovateľa vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej 10. decembra 2013 s pôvodným veriteľom TRACER, a. s., ktorá bola následne postupovaná.

4. Podľa sťažovateľa pohľadávka navrhovateľa v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu zanikla započítaním vzájomných pohľadávok sťažovateľa a navrhovateľa 5. decembra 2015 a dodal, že práve sťažovateľ disponoval v rozhodnom čase pohľadávkou voči navrhovateľovi vo výške 423 543,53 eur. Doplnil, že navrhovateľ písomne potvrdil neexistenciu pohľadávky voči sťažovateľovi.

5. Sťažovateľ namieta, že v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu nebol platobne neschopný, pretože disponoval finančným majetkom pozostávajúcim z peňažných prostriedkov, peňažných pohľadávok, dlhových cenných papierov splatných na videnie, nehnuteľným majetkom. Majetok vo vlastníctve sťažovateľa mal postačovať na úhradu jeho splatných záväzkov, ktorých existenciu nepopieral.

6. Uznesením okresného súdu zo 17. februára 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku 23. februára 2016 bol sťažovateľ vyzvaný na osvedčenie platobnej schopnosti. Doručenie tohto uznesenia poprel. Po nahliadnutí do spisu zistil, že sa v ňom nachádza podanie „*Vyjadrenie k návrhu na vyhlásenie konkurzu*“ z 15. marca 2016, ktorým mal sťažovateľ potvrdiť svoju platobnú neschopnosť. Uviedol, že túto listinu nevypracoval ani ju nepodpísal a namietal na okresnom súde jej pravosť, pretože podpis bol sfaľšovaný. Rovnako žiadal od okresného súdu, aby vykonal znalecké dokazovanie na overenie pravosti podpisu, čím sa podľa názoru sťažovateľa okresný súd nezaoberal.

7. Sťažovateľ poukazuje na § 3 ods. 2 a § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) a zastáva názor, že v prípade, ak je možné pohľadávku voči dlžníkovi vymôcť exekúciou, je platobne schopný. Namietá, že vydaním uznesenia s uložením povinnosti dokazovania svojej platobnej schopnosti, ktoré vlastnoručne neprevzal, mu bola uložená povinnosť dokazovať status platobnej schopnosti, ktorý mu v tom čase priznával zákon. Dopĺňa, že žiaden z oprávnených uplatňujúci si svoju pohľadávku voči sťažovateľovi prostredníctvom exekúcie neinicioval podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu z dôvodu, že jeho pohľadávku nebolo možné vymôcť v exekučnom konaní, ale títo veritelia si prihlásili svoju pohľadávku až po tom, čo bol vyhlásený konkurz na majetok sťažovateľa ako dôsledok zastavenia exekučného konania vyhlásením konkurzu.

8. V uznesení o vyhlásení konkurzu okresný súd zároveň otvoril malý konkurz a do funkcie správcu ustanovil [REDAKOVANÉ]. Z poučenia vyplýva, že proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu je prípustné odvolanie, pričom lehota na odvolanie plynie od jeho zverejnenia v Obchodnom vestníku. Sťažovateľ bol 19. mája 2016 zadržaný na území Rakúskej republiky a bol mu odňatý mobilný telefón. Z väzby v Rakúsku bol 24. júna 2016 prevezený na Slovensko do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Žilina, pričom z väzby bol prepustený 27. septembra 2016.

9. Okresný súd odvolal uznesením z 13. januára 2017 z funkcie správcu [REDAKOVANÉ] a do funkcie správcu ustanovil [REDAKOVANÉ]. Podľa názoru sťažovateľa správca [REDAKOVANÉ] nesprávne vyhotovil súpis majetku podliehajúceho konkurzu, ktorý bol zverejnený v Obchodnom vestníku 16. februára 2017.

10. Návrh na zrušenie konkurzu sťažovateľ podal 12. decembra 2017 a okresný súd o ňom rozhodol rozsudkom č. k. 3K/61/2015-630 z 21. novembra 2019 tak, že ho zamietol. O odvolaní podanom sťažovateľom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 3CoKR/14/2020-769 z 29. apríla 2020 tak, že zrušil predmetný rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol.

11. Následne sťažovateľ okresnému súdu 28. júla 2020 doručil ďalší návrh na zrušenie konkurzu. Ani v tejto veci (o opätovne podanom návrhu na zrušenie konkurzu, pozn.) okresný súd nerozhodol.

12. Sťažovateľ ďalej uvádza, že sa domáhal prostredníctvom súdu nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení zákazu správcovi speňažovať majetok podliehajúci konkurzu až do právoplatného rozhodnutia o podanej žalobe v spojení s návrhom na zrušenie konkurzu. Krajský súd podanie sťažovateľa odmietol. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na možné ovplyvňovanie rozhodnutí vydaných v jeho prípadoch [REDAKOVANÉ], a to z dôvodu vzájomného konfliktu medzi ním a [REDAKOVANÉ]. Výslovne uviedol, že začatie a vedenie konkurzu pri nesplnení zákonných predpokladov bolo ovplyvnené práve [REDAKOVANÉ], pretože všetky podania sťažovateľa adresované súdu či polícii boli mechanicky bez zisťovania a overovania skutočností odmietnuté. O správnosti domniek má svedčiť medializované prepojenie [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na osobu [REDAKOVANÉ].

II. Argumentácia sťažovateľa

13. Podstatou argumentácie sťažovateľa je tvrdenie o tom, že v napadnutom konaní zo strany mestského súdu dochádza k zbytočným priet'ahom.

14. Konkurzné konanie sa začalo a do dnešného dna prebieha i napriek absencii zákonných predpokladov, ktoré zákon k začatiu a následne vyhláseniu vyžaduje.

15. Správca konkurznej podstaty podniká kroky smerujúce k speňažovaniu majetku, tieto vykonáva neodborne, nehospodárne a v rozpore s ustanoveniami zákona o konkurze a reštrukturalizácii, čím v konečnom dôsledku vzniká škoda na majetku sťažovateľa, ako aj tretích osôb.

16. Sťažovateľ argumentuje a postup súdu opisuje tak, že 12. decembra 2017 podal na okresnom súde žalobu v spojení s návrhom na zrušenie konkurzu, kde sa domáhal zrušenia nezákonne vyhláseného konkurzu, 26. júna 2018 podal okresnému súdu žiadosť, aby konal vo veci návrhu na zrušenie konkurzu, 17. septembra 2018 podal okresnému súdu urgenciu návrhu na zrušenie konkurzu, avšak súd na urgenciu nereagoval, 16. júla 2019 podal okresnému súdu sťažnosť na postup súdu vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3K/61/2015, avšak sťažnosť nebola vybavená. Dňa 12. septembra 2019 sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na zabezpečenie dôkazu, a to nariadenie vypracovania znaleckého posudku znalcom z odboru písomznalectva, odvetvia ručného písma, keďže namieta pravosť podpisu na listine označenej ako „*Vyjadrenie k návrhu na vyhlásenie konkurzu*“ z 15. marca 2016 vedenej v konkurznom spise pod č. 40 a nasl., a súd sa návrhom nezaoberal.

16.1. Sťažovateľ podal 16. októbra 2019 okresnému súdu opakovaný podnet na zrušenie konkurzu a 21. novembra 2019 súd vydal rozsudok č. k. 3K/61/2015-630, ktorým sťažovateľovu žalobu zamietol, ale vôbec sa nevysporiadal so sťažovateľom namietanými skutočnosťami a nevzal do úvahy najpodstatnejší fakt, že neboli splnené zákonné podmienky na začatie konkurzu.

16.2. Proti rozsudku č. k. 3K/61/2015-630 z 21. novembra 2019 podal 8. januára 2020 sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 3CoKR/14/2020-769 z 29. apríla 2020 uvedený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom do podania ústavnej sťažnosti príslušný súd vec neprejednal a nerozhodol.

16.3. O návrhu sťažovateľa na zrušenie konkurzu vedeného pod sp. zn. 3K/61/2015 podľa § 102 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii podanom 30. júna 2020 tiež nebolo rozhodnuté a nebolo rozhodnuté ani o opakovanom návrhu sťažovateľa na zrušenie konkurzu vedeného pod sp. zn. 3K/61/2015 podľa § 102 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii podanom okresnému súdu 28. júla 2020.

16.4. Dňa 18. augusta 2022 sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť o aplikáciu štvrtej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii na konkurz vedený pod sp. zn. 3K/61/2015 – žiadosť o oddĺženie, o ktorej nebolo dosiaľ rozhodnuté.

16.5. Rozhodnuté nebolo podľa sťažovateľa ani o sťažnosti na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 3K/61/2015 predsedovi okresného súdu podanej 13. septembra 2022. Do dnešného dňa nebolo o sťažnosti rozhodnuté.

16.6. Napokon 28. novembra 2022 sťažovateľ podal okresnému súdu urgenciu žiadosti o aplikáciu štvrtej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii na konkurz vedený pod sp. zn. 3K/61/2015 – žiadosť o oddĺženie, o ktorej tiež nebolo rozhodnuté.

17. Stav, v ktorom sa sťažovateľ nachádza od roku 2016, je neúnosný, nemožnosť nadobúdať majetok a ani vykonávať niektoré právne úkony je závažným obmedzením základných práv sťažovateľa. Okrem nezákonnosti celého konkurzu v konaní dochádza neodborným postupom správcu k neodôvodneným prietahom. Celkovú dĺžku konania považuje sťažovateľ za neprimeranú. Počas celého konkurzu sťažovateľ poukazuje na nezákonnosť tohto konkurzu. Súd sa však žiadnou zo skutočností nezaoberal, a tým *de facto* udržiava protiprávny stav a podporuje zásahy do práv sťažovateľa zo strany správcu

III.

Vyjadrenie mestského súdu

18. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala predsedníčka mestského súdu, ktorá v podaní sp. zn. Spr/242/2024 z 30. júla 2024 uviedla, že návrh veriteľa na vyhlásenie konkurzu bol doručený okresnému súdu 28. decembra 2015 na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Milene Daubnerovej. Na základe výnimky bola vec 15. júla 2016 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Edite Sahánkovej. Dňa 9. mája 2017 bola vec na základe výnimky pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Kataríny Bartalskej. Na základe výnimky bola vec 16. júna 2020 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Ivone Hrčekovej. Dňa 10. augusta 2020 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Zuzane Moťovskej Dobošovej. Na základe Dodatku č. 3 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2021 bola vec 1. júna 2021 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Ivone Hrčekovej. Na základe Dodatku č. 4 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2022 bola vec 19. júla 2022 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. Ing. Daniele Bednáríkovej.

19. Súčasná zákonná sudkyňa Mgr. Ing. Daniela Bednáríková je zákonnou sudkyňou od 19. júla 2022. V predmetnom konkurze koná plynule, o jednotlivých návrhoch a podaniach rozhoduje v primeraných lehotách (po zohľadnení enormnej zaťažosti konkurznými vecami a registrovými spismi), posledným úkonom vykonaným v konkurze zo strany súdu bolo rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia doručenom súdu 27. mája 2024, keď konkurzný súd uznesením č. k. B1-3K/61/2015-1286 z 15. júla 2024 zamietol návrh sťažovateľa.

20. Na plynulosť a rýchlosť konania malo vplyv aj prerozdelenie vecí z dôvodu personálnych zmien na okresnom súde, keďže konkrétne v súdnom oddelení sp. zn. B1-3K/61/2015 došlo šesťkrát k zmene zákonného sudcu. Predsedníčka mestského súdu požiadala ústavný súd, aby konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na mestskom súde.

21. V závere predsedníčka mestského súdu poukázala na skutočnosť, že v čase od podania ústavnej sťažnosti bolo 15. júla 2024 rozhodnuté o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

22. Podľa predsedníčky mestského súdu konkurzný súd priebežne konal a v primeranej lehote rozhodoval o jednotlivých návrhoch. S ohľadom na uvedené preto nemohlo dôjsť k žiadnemu porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

23. K sťažnosti sa zároveň vyjadrila aj zákonná sudkyňa Mgr. Ing. Daniela Bednáriková, ktorá uviedla, že v predmetnej veci je zákonnou sudkyňou od 19. júla 2022. Koná plynule, o jednotlivých návrhoch a podaniach rozhoduje v primeraných lehotách (po zohľadnení enormnej zaťažnosti konkurznými vecami a registrovými spismi), posledný úkon vykonaný v konkurze zo strany súdu bolo rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia doručenom súdu 27. mája 2024, keď konkurzný súd uznesením č. k. B1-3K/61/2015-1286 z 15. júla 2024 zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal, aby súd uložil správcovi konkurznej podstaty úpadcu a ním povereným tretím osobám zdržať sa nakladania s celým majetkom úpadcu zahrnutým do súpisu podstát.

24. K samotnému návrhu na zrušenie konkurzu, o ktorom konkurzný súd opätovne dosiaľ nerozhodol, uviedla aktuálnu informáciu vyplývajúcu z lustrácie súdnych konaní, že na mestskom súde prebieha konanie vedené pod sp. zn. B1-2Cbi/18/2020 (žalobca: [REDAKOVANÉ], žalovaný: [REDAKOVANÉ], správca úpadcu [REDAKOVANÉ]) o určenie, že neboli splnené zákonné podmienky na začatie konkurzu proti sťažovateľovi, s návrhom na zrušenie konkurzu. Konanie nie je právoplatne skončené. Dňa 27. júna 2024 bolo vydané uznesenie sp. zn. B1-2Cbi/18/2020, ktorým súd uložil povinnosť žalobcovi zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie, a proti tomuto uzneseniu bola podaná 18. júla 2024 sťažnosť.

25. S poukazom na skutočnosť, že konkurzné konanie je možné prerušiť len podľa § 16 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a len do vyhlásenia konkurzu a zároveň o spornej otázke (konkurzné konanie je nesporné okrem prípadu rozhodovania o zmluvnej pokute podľa § 11 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pozn.), ktorou je určenie plnenia zákonných podmienok na začatie konkurzného konania, sa dosiaľ právoplatne nerozhodlo v konaní sp. zn. B1-2Cbi/18/2020, zákonná sudkyňa zastáva názor, že rozhodovať o návrhu na zrušenie konkurzu by bolo predčasné, keď konkurzný súd nevykonáva dokazovanie v rozsahu sporového konania a suploval by týmto úlohu sporového súdu v konaní sp. zn. B1-2Cbi/18/2020.

26. Zákonná sudkyňa zastáva názor, že súd rozhoduje v konkurznom konaní priebežne, bez zbytočných prietáhov. Súčasne prebieha sporové konanie, kde sa rozhodne o otázke zákonných predpokladov na vedenie konkurzného konania, ktoré sťažovateľ spochybňuje, a až v takom prípade je opodstatnené pristúpiť k posúdeniu návrhu sťažovateľa na zrušenie konkurzu vedeného na jeho majetok. Čo sa týka námietok na dĺžku konkurzného konania, tie považuje za neopodstatnené, pretože samotná dĺžka konkurzu je závislá od práce správcu konkurznej podstaty pri zisťovaní a speňažovaní majetku, a nie od postupu konkurzného súdu, ktorý len v prípade podnetu/návrhu správcu vydáva priebežne rozhodnutia týkajúce sa majetku úpadcu.

27. Funkciu sudkyne vykonáva od 7. decembra 2021 s tým, že po jej vymenovaní jej bolo prerozdelených viac ako 2200 spisov popri spustení nového nápadu. Aktuálne k 26. júlu 2024 v súdnych oddeleniach má evidovaných 522 registrových vecí a v rámci konkurzov úhrnom 985 spisov. V tomto počte je 25 Odi spisov (žaloba o zrušenie oddĺženia) a 30 spisov v NcKR (žaloba o zaplatenie zmluvnej pokuty), ktoré musí odpojednávať v najbližšom období popri novom nápade v konkurzoch, kde je povinná v zákonnej lehote 70 dní od začatia konkurzného konania pojednávať

vec v prípade veriteľského návrhu, pokiaľ dlžník nesúhlasí s rozhodnutím o vyhlásení konkurzu bez pojednávania, a to bez ohľadu na jej pracovnú zaťaženosť.

28. Z posledného štatistického výkazu o prehľade výkonnosti sudcov vyplýva, že za rok 2023 zákonná sudkyňa vydala celkovo 397 rozhodnutí a vybavila 902 vecí pri ročnom nápade 688 vecí. Z uvedeného vyplýva, že stavy nevybavených vecí znižuje, avšak počet vecí v konkurzoch je taký enormný, že ani jej systematická práca nezabezpečí plynulé vybavovanie vecí a hrozí, že aj pri maximálnom úsilí, svedomitom a sústredenom plnení si pracovných povinností budú vznikáť priedahy, resp. aktuálne už priedahy vo väčšine vecí je možné konštatovať.

29. Pri takomto stave zaťažnosti je vylúčené uvažovať o subjektívnych príčinách priedahov na strane zákonnej sudkyne, keďže prípadné priedahy sú evidentne výsledkom buď hlbokjej personálnej poddimenzovanosti na mestskom súde (najmä čo sa týka konkurznej agendy, kde nový nápad je delený len medzi 3 sudcov s tým, že zákonná sudkyňa má v oddeleniach aj staré veci), alebo nerovnomerného zaťažovania sudcov. Poukazuje zároveň na dôležitosť agendy konkurzov s priamym a okamžitým ekonomickým dopadom na dotknuté subjekty, pričom v živých konkurzoch častokrát ide o náročné kauzy a na rozhodnutie potrebuje dostatočný priestor na naštudovanie a rozhodnutie v zákonných lehotách. Zdôrazňuje, že veci sa snaží riešiť systematicky, hospodárne, podľa priorit, vybavuje prednostne sťažnosti, urgencie, ktoré sa znásobili okamžite po prerozdelení vecí po predchádzajúcej sudkyňi.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

30. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého „od 1. júna 2023 prechádza výkon súdництва v obchodnoprávných veciach vrátane vecí podľa § 23 a § 26 až § 29 Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a agendy konkurzu, reštrukturalizácie, oddĺženia a obchodného registra z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III.“. Podľa ods. 5 tohto ustanovenia „v súvislosti s prechodom výkonu súdництва podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti z osobitných vzťahov sudcov k štátu z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III, ak ide o sudcov, ktorých prevažujúci obsah rozhodovacej činnosti tvorí agenda podľa odseku 2 písm. c)“. V napadnutom konaní po 1. júni 2023 je oprávnený a povinný konať mestský súd ako právny nástupca okresného súdu

31. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podania mestského súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu mestského súdu (pôvodne okresného súdu) vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

32. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom súdnom konaní.

33. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods.2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

35. Ústavný súd už konštatoval (napr. I. ÚS 70/98, III. ÚS 199/02), že ústava nevyníma z povinnosti všeobecných súdov konať bez zbytočných prietáhov žiadne konanie, v ktorom sa poskytuje súdna ochrana právam fyzických osôb alebo právnických osôb. Konkurzné konanie je osobitným druhom súdneho konania. Vzhľadom na jeho predmet, špecifickú skutkovú a právnu povahu ho možno považovať za konanie zložité, s čím napokon súhlasí aj sťažovateľ. Ústavný súd tiež považuje za potrebné uviesť, že konkurzné konanie nie je možné považovať za štandardné súdne konanie, a to z hľadiska odlišného plynutia zákonných lehôt, počtu subjektov uplatňujúcich svoje pohľadávky, postupu pri speňažovaní majetku úpadcu a uplatňovaní pohľadávok úpadcu. Mnohokrát priebeh konkurzného konania vyvoláva vznik ďalších súdnych konaní, čo má vplyv na samotnú dĺžku trvania konkurzného konania. Konkurzné konanie je z pohľadu právnej úpravy časovo a fakticky náročný proces, ktorého účelom je uspokojenie pohľadávok veriteľov z majetku dlžníka, úpadcu, ktorý podlieha konkurzu, alebo aj z majetku iných osôb, ak ich majetok podľa právnej úpravy podlieha konkurzu, a preto pri posudzovaní vzniku prietáhov v konkurznom konaní je potrebné prihliadať na už uvedené odlišnosti konkurzného konania oproti štandardnému občianskoprávnemu konaniu (m. m. I. ÚS 428/2013).

36. Úlohou ústavného súdu nie je určovať namiesto konkurzného súdu optimálny postup v danej veci, ale posúdiť, či ním prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva na konanie bez zbytočných prietáhov, teda či postup konkurzného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02).

37. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

38. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetné konkurzné konanie je zložené z dôvodu, že v súvislosti s konkurzným konaním prebiehali incidenčné konania (konania o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty) a z tohto dôvodu nebolo možné ukončiť konkurzné konanie, pokiaľ nedôjde ku skončeniu incidenčných konaní.

39. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľa v postavení úpadcu. Ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil také správanie s'ťažovateľa, ktoré prispelo k vzniku zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. Správca musel žiadať konkurzný súd o zabezpečenie súčinnosti zo strany úpadcu.

40. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

41. Aj keď ústavný súd vnútorne do istej miery chápe rozhorčenosť nad pracovnými podmienkami konajúcich všeobecných súdov, vyjadrenie mestského súdu, v ktorom poukázal na personálne zmeny a nedostatočné obsadenie súdu, ani nedostatočné podmienky na prácu sudcov vo vzťahu k tomuto konaniu o ústavnej s'ťažnosti vo vzťahu k zbytočným priet'ahom nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou (napr. I. ÚS 3/2020) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v konaní.

42. S'ťažovateľ namietal priet'ahy okresného súdu (mestského súdu) v rámci rozhodovania o jeho žalobe v spojení s návrhom na zrušenie konkurzu, keď od zrušenia rozsudku okresného súdu č. k. 3K/61/2015-630 z 21. novembra 2019 krajským súdom 29. apríla 2020 uplynuli už viac ako štyri roky. Ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že súbežne popri konkurznom konaní prebieha pod sp. zn. B1-2Cbi/18/2020 konanie o určenie plnenia zákonných podmienok na začatie konkurzného konania, v ktorom sa dosiaľ právoplatne nerozhodlo, a rozhodovať o návrhu s'ťažovateľa na zrušenie konkurzu by bolo predčasné, keďže konkurzný súd nevykonáva dokazovanie v rozsahu sporového konania. Najskôr sa musí právoplatne skončiť konanie vedené pod sp. zn. B1-2Cbi/18/2020 a až potom je možné rozhodovať o návrhu s'ťažovateľa na zrušenie konkurzu. Konkurzný súd nemohol ani prerušiť konkurzné konanie z dôvodu prebiehajúceho konania vedeného pod sp. zn. B1-2Cbi/18/2020 vzhľadom na to, že konkurzné konanie je možné prerušiť len z dôvodov uvedených v § 16 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a uvedená skutočnosť nepredstavuje dôvod na prerušenie konkurzného konania podľa platnej právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a preto obdobie rozhodovania o návrhu s'ťažovateľa na zrušenie konkurzu nemožno považovať za zbytočné priet'ahy v konaní.

43. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že konkurzné konanie trvá viac ako 8 rokov a 8 mesiacov. Ústavný súd konštatuje, že už samotný predseda okresného súdu konštatoval priet'ahy v predmetnom konkurznom konaní, keď podaním z 28. októbra 2022 vyhodnotil s'ťažnosť

na prietahy ako dôvodnú. Ústavný súd poukazuje na to, že k zbytočným prietahom v konaní došlo najmä v súvislosti s rozhodovaním o návrhu sťažovateľa na nariadenie rozšírenia neodkladného opatrenia, o návrhu spoločnosti DPS financial consulting s.r.o. na vstup do konkurzného konania a o návrhu [REDACTED] na zrušenie neodkladného opatrenia.

44. Ústavný súd konštatuje, že uvedená nečinnosť mestského súdu (pôvodne okresného súdu) predstavuje nečinnosť v takom rozsahu, ktorá je nezlučiteľná s imperatívom v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

45. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

46. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, keďže napadnuté konkurzné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

47. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

48. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

49. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

50. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si neuplatnil priznanie finančného zadost'učinenia. Z tohto dôvodu mu nemohlo byť ústavným súdom priznané vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom ústavnej sťažnosti.

VI.

Trovy konania

51. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 492,31 eur.

52. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi vznikol nárok na trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c)

vyhlášky upravené podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

53. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 492,31 eur a táto suma neprekračuje sumu, na ktorú mu vznikol nárok podľa vyhlášky, ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v ním uplatnenej výške (bod 3 výroku tohto nálezu).

54. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu